

Тарсунин тема: «Етим Эминан уьмуьр ва яратмишунар».

Чал хуьх, лезгияр, чил хуьх, лезгияр!
Лезги къилихни кьуьл хуьх, лезгияр!

(1838-1885)

Тарсунин мурад:

- Етим Эминан уьмуьрдин ва яратмишунрин рекьихъ галаз аялар танишарун.
- Аялриз Етим Эминакай авай чирвилер гегьеншарун.
- Аялри эсер ийидайвал к1елун.
- Эминан ч1алан гъавурда гъатун.

Тарсунин план ва финиф.

- 1. Аялар тешкилун
- 2. Аялриз ц1ийи
темадикай хабар гун.
- 3. Словардин к1валах:

Тевриз-иранда шегьердин т1вар.
Сагъри- тумаждин са жинс;
Зар- зибa зарлу гуърчег парча;
Дибa-пекдин парча;
Яру къзаб- къзаб ат1ана яру парча тунвай яру
къзаб авай;
Гъжи бас- дeредин са жинсинин т1вар;
Архалух- валчагъ;
Наши-инал: усал парча;
Либас-винелай алук1дай партал;
Мягьсарар-чекмеяр,кух галай к1вачин къапар;
Башмакъар-к1вачин къапар;
Шаршав-парчадин са жуьре;
Магьидин регъ-к1арабдикай ва я карчуникай
раснавай регъ;
Яр- к1аниди;
Алагуьзли-гуърчекди.

Дидедин ч1ал!
Яраб валай багъа

Метлебдиз дерин ядигар
Дуьньядал алат1а?

Гьелбетда алач,я адан багъавал кьизилрихъ,якьут-
мержанрихъ галаз
гекъигиз жедач,ам чаз аллагъдин патай пишкеш я.

Чун къенин Лезги ч1алан тарсуна Етим
Эминан уьмуьрдин рекьикай ва адан
яратмишунрикай рахада. 19 асирдин 2
лагьай паюни Етим Эмин хьтин ч1ехи шаир
майдандиз акъудна. 19 асирда лезгистанда
социальный гьалари ва халкъдин уьмуьрди
ихьтин шаир пайда хьун к1евелай
истемишзавай. Вучиз лагьайт1а дуьньядин
саки вири халкъар культурадинни масса
рекьерай виликди физвайла лезги
халкъдизни, сес хкажна вичин мурадар
лугьун герек къвезвай.

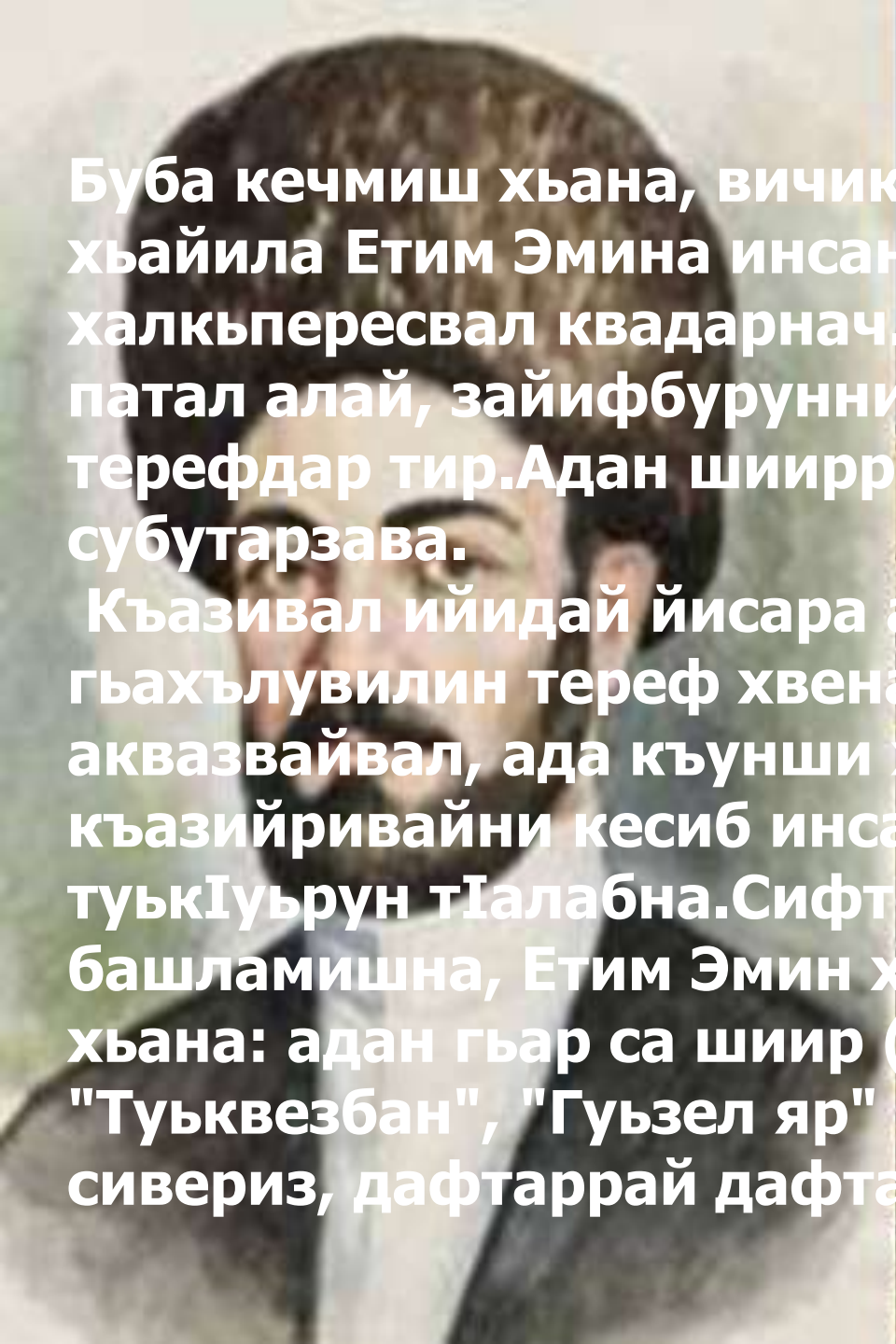
И везифа а вахтунда
т1ебиатди Етим Эмин хьтин
шаирдал «тапширмишун»
лезги халкъдин бахт хьана:
Эмина културадин
гьерекат кутуна. Шаирди
халкъдин мурадарни
фикирар ва девирдин
къет1енвилер дуьздаказ
къалурунин къуллугьда
эцигна.

Члехи шаир ва камалэгъли, лезги ва Дагъустандин
литературайрин XIX асирдин машгъур классик Етим
Эмин (Севзиханан хва Мегъамед-Эмин) 1838-йисуз
Куьре округдин Ялцугъ хуьре дидедиз хъана.
Гележегдин шаирдин буба Севзихан, Цилингрин
хуьряй куьч хъана, ина къази тир. Мегъамед-Эмина
сифте вичин бубадивай кІел-кхьин чирна, ахпа
Къеанрин, Алкъвадрин ва Вини Ярагърин
медресайра чирвилер къачуна. Адакай лезги, араб,
фарс ва туьрк чІаларал савадлу, и чІаларал вичин
эсерар теснифзавай зари хъана. Буба къейила, адан
къуллугъ жемятди жегъил Мегъамед-Эминал
тапшурмишна.

Етим Эмин умун къилихрин, рикІ ачух, чарадан
дердиникай хабар къадай инсан тир.

A close-up portrait of Eminem, showing his face and dark hair, looking directly at the camera.

Буба кечмиш хъана, вичикай суддин къази
хъайила Етим Эмина инсанпересвал,
халкъпересвал квадарнач. Ам гъамиша гъахъунин
патал алай, зайифбурунни зегъметчи кесибрин
теревдар тир. Адан шииррини гъа кар
субутарзава.

A photograph of a large, dark, rectangular gravestone in a cemetery. The stone is weathered and has some inscriptions. In the background, there are other graves and trees under a clear blue sky.

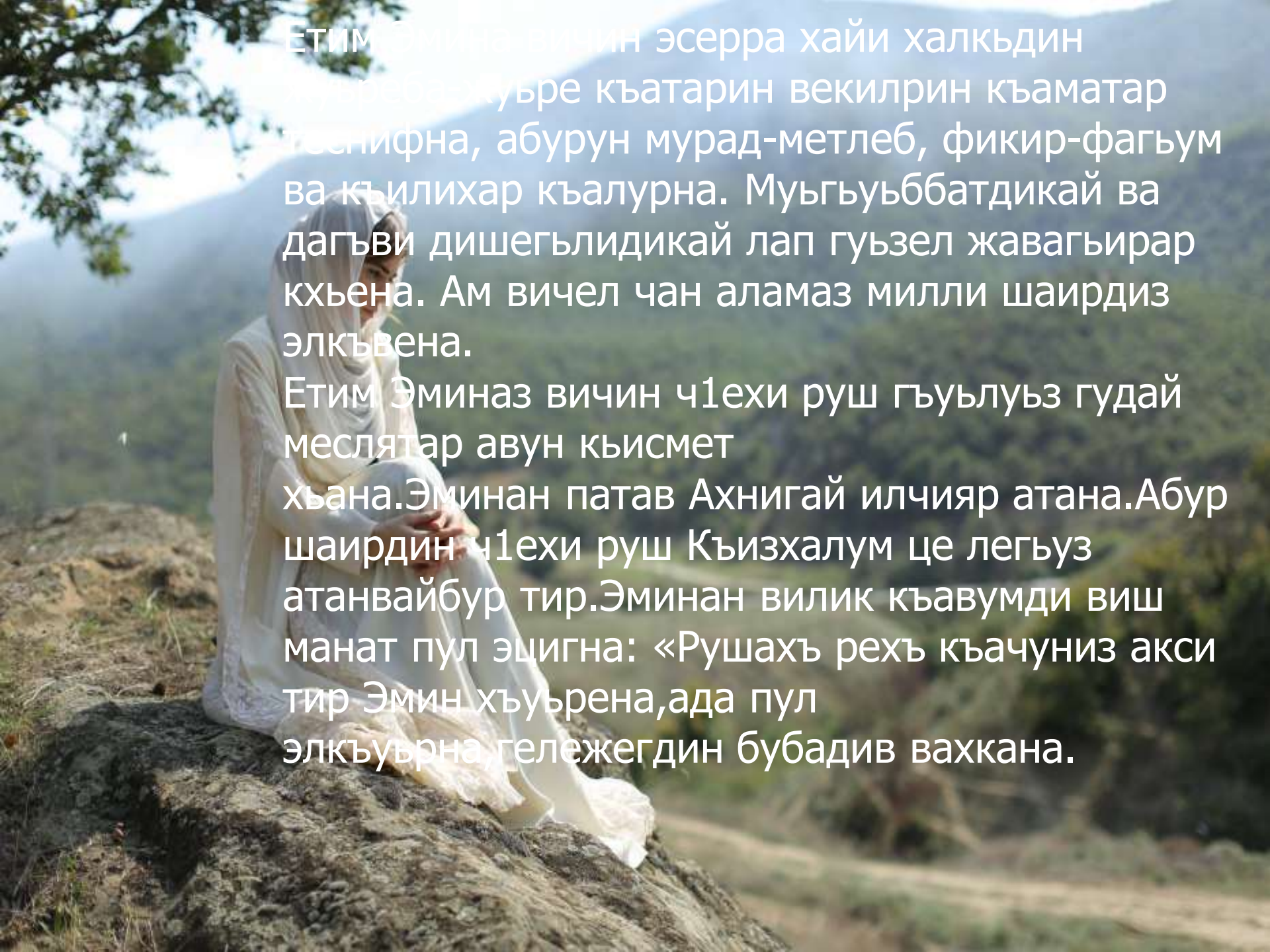
Къазивал ийидай йисара ада датІана
гъахълувилин тевев хвена. Шаирдин кагъазрай
аквазвайвал, ада къунши хуърерин
къазийривайни кесиб инсанрин дердияр
туькІуьрун тІалабна. Сифте чІаларилай
башламишна, Етим Эмин халкъдин арада машгъур
хъана: адан гъар са шиир ("Билбил",
"Туьквезбан", "Гуьзел яр" ва мсб.) сиверай-
сивериз, дафтаррай дафтарриз фена, чкІана.

Гъахъсузвилери агъавалзавай дуьньяда
шаир гележегдикай умуд хкатна
амукьнач. Адаз зулумкарри кесибриз
ийизвай гужарин эхир къведайди
чизвай: "Пачагъдин кIеви зулум са къуз
вичиз жеда къалум", - лагъана шаирди
"1877-йисан бунтариз" шиирда.
Къеандал кIелдайла Эмин вичин тарс
гузвай Агъамирзе-Эфендидин руш
Туьквезбанал ашукъ хъана. Белки Етим
Эминан шаирвални гъа чIавалай
башламиш хъана жеди.

ТУЬКВЕЗБАН

Гъайиф тушни вун эцигиз чилерал ?
Ширин вирт я, хуш нямет я Туьквезбан.
Хаму кард хъиз хвена кIандай гьилерал,
Вун жагъайдаз хупI девлет я, Туьквезбан.
Вун жагъайдаз гъич ви къадир чиз авач,
Зар-зибада гъамиша вун хуьз авач.
Бес за гъикIда, вун рикIелай физ авач ?
Зав гвайди ви гъам-хифет я, Туьквезбан.
Гимишдин пул дуьзмишна на яхада,
Ви ширин мез, шад билбил хъиз, рахада.
Агъузвалмир тай-туьшерин арада:
За ийирди ваз минет я, Туьквезбан !
Гъар пакамахь экъечIдай са рагъ я вун.
Гъилел кудай нур гудай чираг я вун.
Гъар са ширин емиш авай багъ я вун.
Эминав гвайди ви дерт я, Туьквезбан.

A woman wearing a white headscarf and a long white dress is sitting on a dark, rocky ledge. She is looking down at her hands, which are resting on her lap. The background shows a vast, hilly landscape with green vegetation and distant mountains under a clear sky. The lighting suggests it is daytime.

Етим Эмина вичин эсерра хайи халкъдин
хуьреба хуьре къатарин векилрин къаматар
тенифна, абурун мурад-метлеб, фикир-фагьум
ва къилихар къалурна. Муьгьуьббатдикай ва
дагъви дишегълидикай лап гуьзел жавагъирар
кхъена. Ам вичел чан аламаз милли шаирдиз
элкъвена.

Етим Эминаз вичин ч1ехи руш гъуьлуьз гудай
меслятар авун къисмет
хъана.Эминан патав Ахнигай илчийр атана.Абур
шаирдин ч1ехи руш Къизхалум це легъуз
атанвайбур тир.Эминан вилик къавумди виш
манат пул эцигна: «Рушахъ рехъ къачуниз акси
тир Эмин хъуьрена,ада пул
элкъуьрна,гележегдин бубадив вахкана.

СЦЕНКА «КЪАВУМАР».

«Къавумдиз» ч1ал теснифна».

Къавум, килиг къуллугъ за ваз лугъуда:

Са либас гъваш, ам пара ужуж тахъуй,-

Таяр туышерин арада къалурдай
Тегъердин зат1 хъуй,-вун гъафил жез тахъуй.

Ният уна вун базардиз фейила,

Хъсан зат1 хъуй а къиметар гайила,

Вири тамам михъм либас гъайила,

Тевриз тумаж мягъсерар квачиз тахъуй.

Им фана дуъньяя, эхир рекъидай.

Дуъньядин мал са зат1 я хъи чик1идай

Тевриз тумаж мягъсеррив туьк1уьдай

Къацу сагърид башмакъар кимиз тахъуй.

За ваз лагъай тегъердин зар-зиба гъваш;

Яру ширшав,михъи дуьгуьр,диба гъваш;

Лазим зат1 я,-мина занжур къуба гъваш,

Магъидин регъ гъам рик1елай физ тахъуй.

Яру къазаб перемдиз я ярашух

Дере ,мад гъвашгъират,гъират,келегъа, ягълух,

-Гъажиабас,дередикай архалух,

Къирд жунa гвачиз вун хъфиз тахъуй.

Гила зун вав векил хъана рахада,

Амай вири халкъарни ваз аквада,

Агъузвална таяр туышерин арада,

Наши парча кими либас гъиз тахъуй.

Етим эмин зайиф я. гъал авчир.

Чара фикир са бед хиял авачир.

Я т1алабдай хазина мал авачир.

Гафар виниз крар агъуз жез тахъуй.

*Украшение настоящей горанки
скромность и воспитанность*

«Къавумдиз» шиир шаирдин
насигъатдин ва лезги адетриз
бахшнавай эсеррин к1ват1алдик
акатзава. Шаирди руш гузвай
гададин патай атанвай къавумдиз
сусал алук1дай гьихьтин пек-партал
герек ят1а лугъузва.

Шаирди лезги мехъерин адетар хуьн
къалурзават1ни, шиирдик
зарафатдин хъвер авунни ква. И
рекьяй шиир юмордин эсердай
гьисабиз жеда.

Етим Эминан поэзиядин ч1ал гьар лезги хьсандиз гъавурда гъатдай, инсан гъевеслу ийидай ч1ал я.

Шаирди вичин девир гуьзгуьдай хьиз кьалурна. «Дуьнья гьей», «Дуьньядиз», «Пагь чи уьмуьр»,

«Гьарай эллер» шиирри и кар тестикьарзава.

Етим Эминан девирда гзаф шаирри чпи-чпиз шиирралди чарар кхьин адет хьанвай.

Эминани вичин ярар-дустариз са кьадар шиирар теснифна «Дустариз», «Дустар», «Стхаяр», «Хабар це».

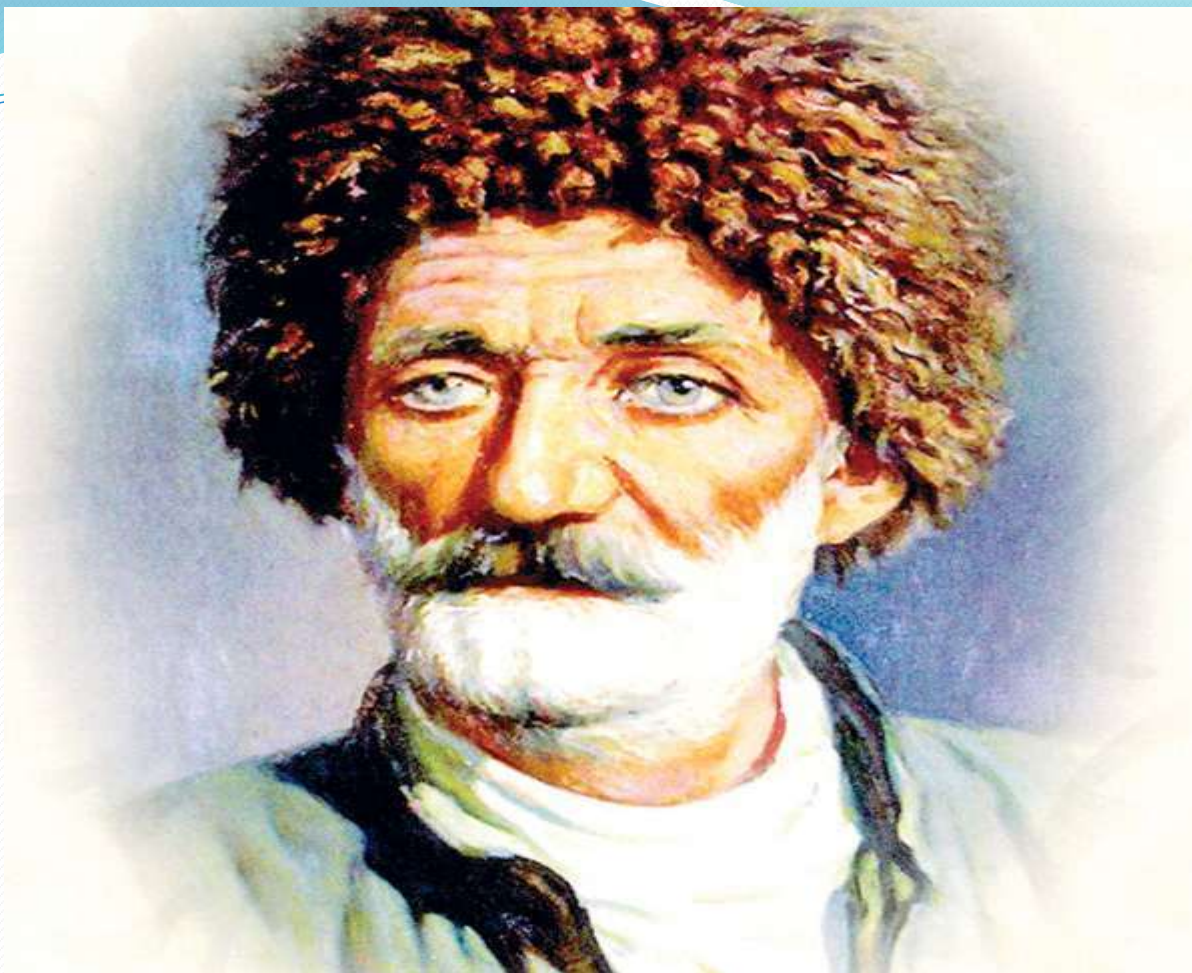

- Етим Эмин хьтин шаирар дагъустандин руьгъдин къакъан кук¹ушрал ала. Гъахъ я, абур алатай девирра яратмишна, амма абур къени чахъ гала, абур чи девирдани яшамиш жезва, вучиз лагъайт¹а абур чпин рик¹ера халкъдин гъахълувал хуьз хъана.
- **Расул Гъамзатов.**

«Етим Эмин лезгийрин лап зурба шаир я. Адан жуьребба-жуьре яратмишунар гьеле тамамвилелди к1ват1 хьийиз ва ахтармишиз хьанвач. Шаирдин шиирар ва манияр вири халкъдин эмени я».

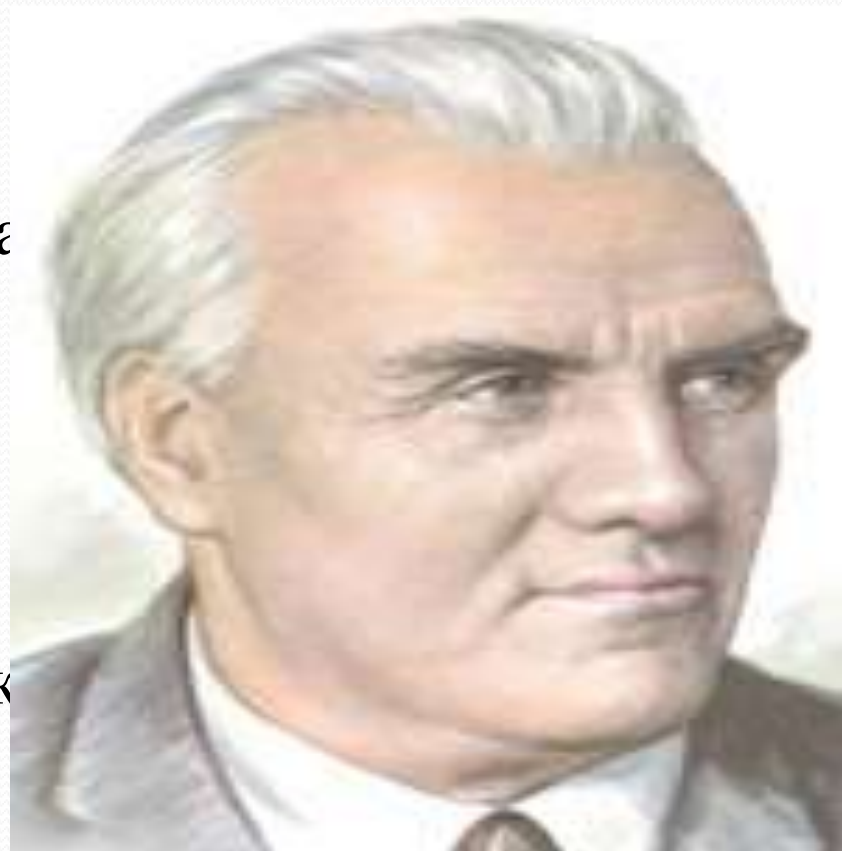
Эффенди Капиев.

«Заз яшамиш жез халкъди, шиирар кхъиз Етим Эмина чирна».

Ст1ал Сулейман.

Етим Эмина пуд ч1алал
кхъенай. Ада вичин
яратмишунар адетдин
инсанриз бахшнай. Ада
философиядин ва
гражданвилин эсерар кхъена
муьгьубатдикай лап гуьзел
манияр туна. Етим Эмина
лезги милетриз вичин
Эминан ч1ал туна. Адани
Пушкинан ч1ала урусатда
хьиз лезги литература вилик
финиз бегьерлу таьсир
авуна.

Николай Тихонов урус шаир.

«Етим Эмин марфадин циферикай анжах са к1ус хкатнавай
ракъиниз ухшар я. Цифер-булутар алайла, ада чаз мадни
зурба эквни чимивал гуда. Ада жуван хайи халкъдин кьил
мадни виниз хкажда». Агъед Агъаев лезги алим ва зари.
Гъа вич яшамиш хъайи девирда сагъар хъийиз тежезвайвай
азардик начагъ хъайи шаир яргъалди мессе гъатна. Умудсуз яз
чандикай икрагъ хъанвай шаир 1884-йисуз кечмиш хъана. Ам
Ялцугърин сура кучукунава.

19 асирдин 2 лагъай паюниз гъакъикъатда Етим
Эминан девир лугъун дуьз я. Лезги ва
Дагъустандин литературайрин классик Етим
Эминан эсерар чи республикадин халкъарин ва
урус чІалариз таржума авунва, абур милли
мектебра, педколледжра ва университетра
чирзава, композиторри музыкадал зцигнава,
артистри сегънедилай лугъузва. Ялцугъар куьч
хъанвай арандин цІийи хуьруьз 1998-йисуз
"Эмин-хуьр" тІвар гана, 1999-йисуз ана
шаирдиз художник-скульптор Гь.Гъейбетова
яратмишнавай гуьмбет эцигна.

ЕТИМ ЭМИН

(1838-1885гг.)

Етим Эмин родился в с. Ялцуг в семье Севзихана судьи Ялцугского магала Кюринского ханства. Е. Эмин гениальный поэт - классик лезгинской и дагестанской поэзии, любимый и читаемый народом, чьи произведения служат эталоном высокохудожественной поэзии. Е. Эмин получил неплохое для своего времени духовное образование. Одно время он работал в селе в должности судьи на котором он проявил себя справедливым, благородным, гуманным, и честным человеком. Творчество Етима Эмина претерпело эволюцию: от любовных песен, в которых слышится недовольство частными случаями жизни, препятствующими влюбленным, поэт перешёл к стихам, бичующим социальную несправедливость. Етим Эмин является известным мастером лезгинского стиха. Он оказал большое влияние на развитие родной поэзии. Поэт скончался в 1885 году.

Фана дуьнья.

Гьар са кас вал шаддиз ава
Вун са затІ туш, фана дуьнья.
Шад рикІ зи барбатІ жезва.
Вакай гуьгьуьл хана, дуьнья.
Уьмуьр фида гьар са кьалди,
Алдатмишна дуьньяд малди,
Гьар са касди вун паталди
Иман зайиф хьана, дуьнья.

Назлу Дилбер

Вун паталди, назлу дилбер,
Зи сефил рикІ тІар хъана хьи
Зи шад гуьгьуьл фена бада,
Ачух дуьнья дар хъана хьи.
Султанбеги – зи ярдин тІвар.
РикІел гъайла, зи рикІ я дар.
Къве вилелай атай накъвар –
Ирид ччиле къар хъана хьи.
Я иллагъи, ахьтин ви кар,
Етим Эминан рикІ я дар.
Дуьньяд мурад – севдуьгуьм
РикІяй къат тир кар хъана хьи

Дустариз

Хабар кьуртIа зи гьалдикай дустари,
Шукур-Аллагь, хьсан я, - лагь дустариз.
ТIалабирди чпивай зи кьастари
Хийир-дуа, игьсан я, - лагь дустариз.
Хажалатар, хифетар зи дерин я,
Заз алахьай гуьлуьшан югь серин я.
Вил атIудач дуьньядихьай – ширин я,
Айиб мийир, инсан я, - лагь дустариз.
Жув хьайила эвел халкьар арада,
Гила хелвет хажалатдик кьурада;
Дердерикай хабар кьадач ччарада,
Дуьньядин гьам гьижран я, - лагь дустариз.
Бенде авач гьал гьикI ятIа аквадай,
Дердиникай хабар кьуна рахадай,
Фугьарадин гьакьикьатда акьадай.
Бей-адалат дуван я, - лагь дустариз.
Дустариз лагь: гьафил тахьуй ахвара:
Ахир нефес жезава, лагь, мукьвара.
«Етим Эмин амач, лугьуз, фугьара» -
Квез жериди са ван я, - лагь дустариз.

Етим Эмин

Алагуьзлидиз

Инсаф ая тІун, кая хьи зу ччан, алагуьзли.

Минет я ваз аман, ччан суна, мержан, алагуьзли.

Йиф-югь гъарагъиз, жедани ваз ван, алагуьзли?

Кумир вуна ви азиз яр икъван, алагуьзли.

Элкъвез вилика ччанда цІаяр тваз фида вун зин,

Гъейран туна, акъудна акъул гваз фида вун зин,

Аквар къван чкадиз вилер алаз фида вун зин,

Рахан тейиз зун туна пашман, алагуьзли.

КъведатІа вун, къведа лугъуз заз вуна яб це,

Вад югь фана дуьнья я ими, заз кили яб це.

Элкъуьгь, кили, за вуч лугъудатІа, на са жаваб це

Заз лагь вуна ин дердинин дарман, алагуьзли?

Малаик яни, вун вуч ятІа, на заз лагь,

Инсан жедани икъван иер?! Им вуч я, пагь-пагь,

Ам вуна заз къисмет ая, аман аллагь,

Амин, вуна лагь къабул авурай, ччан алагуьзли.

Заз вун чизвач, вун вуч ятІа, лагь вуна якъин

ТІавус яни вун, кард яни вун, къвед яни тайин,

Зуьгьре яни, ам варз яни, ам гъед яни якъин

Виниз ая, тамам къала гардан, алагуьзли.

Етим Эминан вил вахъа атІуч, вун фирамид

Ферд ийиз гъейри вуна фикирармир

Гваз фин чун дерт дуьньядила, аман масадаз чирмир

Белки, ана чун чаз хъана акван, ччан алагуьзли.

Билбил

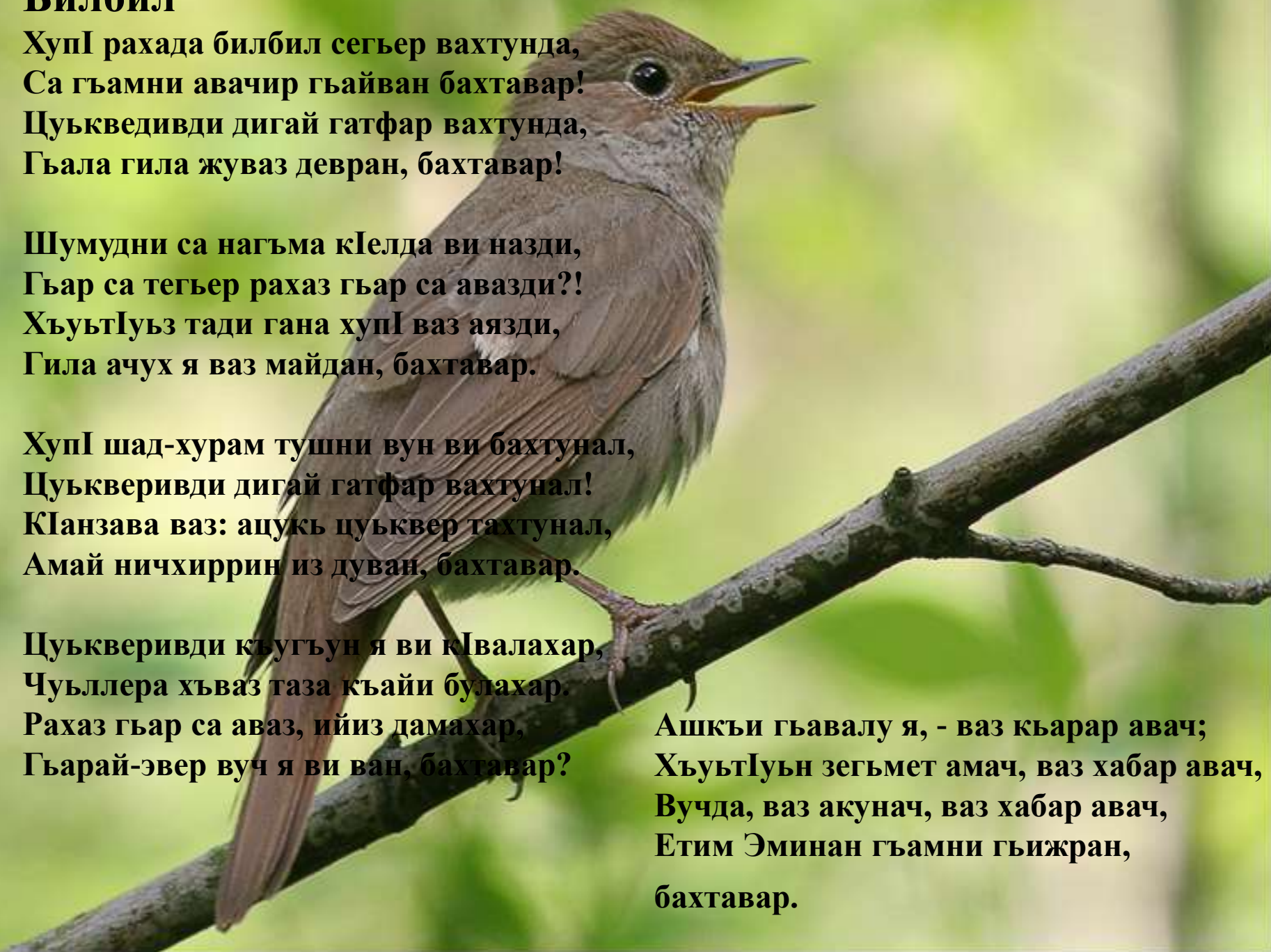
**ХупІ рахада билбил сегьер вахтунда,
Са гъамни авачир гъайван бахтавар!
Цуькведивди дигай гатфар вахтунда,
Гъала гила жуваз девран, бахтавар!**

**Шумудни са нагъма кІелда ви назди,
Гъар са тегьер рахаз гъар са авазди?!
ХъуьтІуьз тади гана хупІ ваз аязди,
Гила ачух я ваз майдан, бахтавар.**

**ХупІ шад-хурам тушни вун ви бахтунал,
Цуькверивди дигай гатфар вахтунал!
КІанзава ваз: ацукъ цуьквер тахтунал,
Амай ничхиррин из дуван, бахтавар.**

**Цуькверивди къугъун я ви кІвалахар,
Чуьллера хъваз таза къайи булахар.
Рахаз гъар са аваз, ийиз дамахар,
Гъарай-эвер вуч я ви ван, бахтавар?**

**Ашкъи гъавалу я, - ваз къарар авач;
ХъуьтІуьн зегъмет амач, ваз хабар авач,
Вучда, ваз акунач, ваз хабар авач,
Етим Эминан гъамни гъижран,
бахтавар.**

Бахтавар

- Вун фелекди ширинна заз,
- Таза живан я бахтавар.
- Гъар са ч1авуз рик1еллаз
- Гъал перишан я, бахтавар.
- Гуъзел, вун зи рик1елай фич ,
- Битмиш хъайи нуьгведин ич.
- Вун туна за гъейри яр гъич,
- Гуьгъуьлдиз к1ан я, бахтавар
- Къаш-къамат я гъар тегъердин:
- Хуш сифет я , сив шекердин,
- Машааллагъ ви бегъердин,
- Ажеб заман я, бахтавар
- Гуъзел, вун тек я дуьньяда,
- Зи гуьгъуьлди вун хуп1 къада,
- Билбил хъиз вун хуш рахада,
- Зи эрзиман я, бахтавар.
- Гуъзел Эфриз ви рик1ин сир
- Акъайич за, ая фикир.
- Даим вун я, -хъухъ т1ун ваз чир,
- Гъа ви са ч1ан я, бахтавар
- ,Суна Завай яргъаз жемир

- Къаш-къамат я гъар тегъердин:
- Хуш сифет я , сив шекердин,
- Машааллагъ ви бегъердин,
- Ажеб заман я, бахтавар.
- Завай яргъаз жемир , Суна
- Зун ик1 сефил тамир вуна,
- Гъейри яр мад къамир вуна
- Минет, аман я, бахтавар.
- Етим Эмин хъана ажиз
- Давасуз хъай зи дердиниз
- Вун паталди, гуъзел Эфриз
- Т1обиб дерман я бахтавар

Эминни адан яр

Эмин : Гуьзел яр, зун гьатнава ви дердина
Йикъалай-къуз зи гьам артух жезава.

Ирид йис я, гуьзел, зун (а)ваз женгина,
За вавай гил(а) дугъри хабар къазава.

Яр: Севдугуьм яр, вуна куьз хажалатда,
Зун дуьньядал акунатла, - ваз ава.

Заз хабар я ви дердиникай, заз чида:

Зани на хьиз гьам-пияла хъвазава.

Эмин: Дуьнья са затӀ я, метлебар жагъайтӀа;
ТахъайтӀа туш, за лагъайвал тахъайтӀа.

Жафа хъана, вун ччарада тухвайтӀа,
Шумудни ад ви дердиник квазава.

Яр: Севдугуьм яр, на кӀусни къайгъу имир.
Зи гьакъикъат гила къванни хьухъ-тӀун чир,
Икъван гагъди нив авуна за ви сир?

Вун куьз шеда? Зун гъа ви яр язава.

Эмин: Эмин гада кӀевиз шеда и къара.

Хуьз гайи сир дуьзда хъана ашкара.

Я са югъ туш, са гъафте туш, хейл къара
На зи уьмуьр бадгъавая тазава.

Яр: Гуьзел-халум зулжалалди гайид туш,
Гъич са чӀавуз гьам рикӀелай фейид туш.
Гъич садрани сир ччарадаз гайид туш,
Гъар вахтунда «Эмин!» лугъуз шезава.

ТАМУМ

- Гуъзел Тамум,
Ая фагъум,
Зи чанда гум
Къекъвезава.
- Вилин накъвар
Хъана селлер,
Сефил зи рикІ
Ишезава.
- Хъайла яргъал,
Зи дерди-гъал
За нив, гуъзел,
Ийин гила?
- Залан ппарар
Хъана гъамар.
Сабур-къарар
Тежезава.
- Аман я ваз,
Гумир на наз.
Зи ччан къураз
Църазава.
- Гуъзел живан,
Мийир пашман.
Зи рикІ юкъван
Къуразава.

- Ашукъдин дерт
Я хъи зегъмет.
Зи чан, гъелбет,
Църазава.
- Гуъзел, за гъикІ
Ийин? Зи рикІ
Акъатункай
КичІезава.
- Чур хъана гъал,
РикІ хъана сал,
Са затІ мецел
Текъвезава.
- Авур икърар,
Чур мийир, яр.
Зал душманар
Хъуърезава.
- Рекъиб шейтІан
Я хъи душман.
Гъич са чІалахъ
Жемир адан.
- Эмин фекъир
На икІ тамир.
Хийир-иийир
Фагъумзава.
Геже-гуъндуъз
Заз, Етимдиз,
Вун къакъатиз
КичІезава.

Вун фелекди ширинна заз,
Таза живан я бахтавар.
Гъар са чӀавуз вун рикӀеллаз
Гъал перишан я, бахтавар.

Гуьзел, вун зи рикӀелай фич,
Битмиш хъайи нуьгедин ич.
Вун туна за гъейри яр гъич,
Гуьгуьлдиз кӀан я, бахтавар.

Гуьзел, вун тек я дуьньяда,
ХупӀ зи гуьгуьлди вун къада,
Билбил хъиз ширин рахада,
Вун эрзиман я, бахтавар.
Етим Эмин хъана ажиз
Вун паталди, гуьзел Эфриз.
Давасуз хъайи дердиниз
Тебиб дарман я, бахтавар

Яр

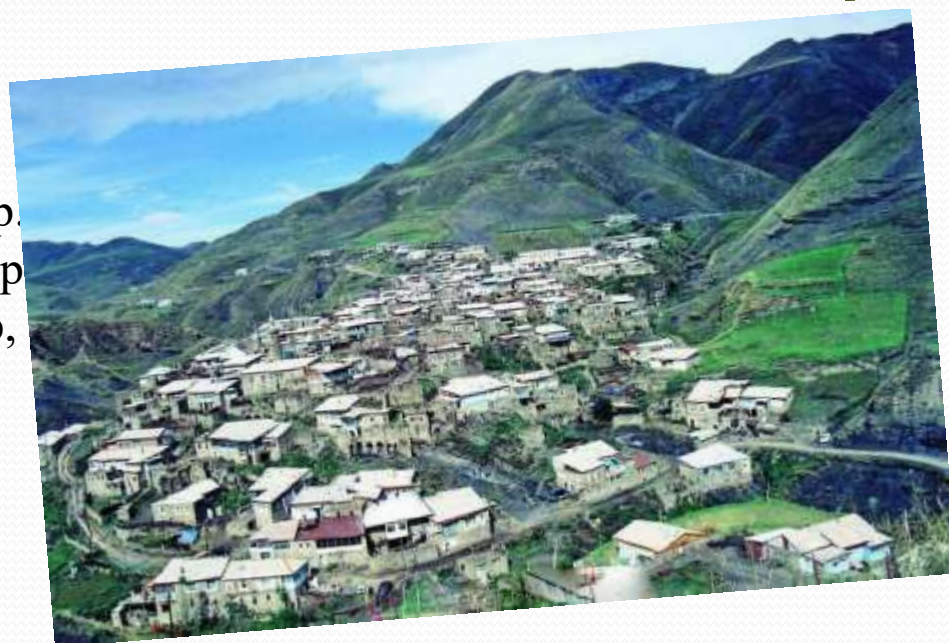
Мийир тун, - ваз минет, чара, дад-бидад,
Зи рикI сефил я, мадни дар имир, яр.

На зи гъамни-хифет гъамиша эбед
Зи далудал кIеви ппар ийимир, яр.
Дуьнья сад хъиз фидай гъа югъни йиф я,
Бедгъавая, уьмуьр икI фин гъайиф я.
Зи гъал сефил я хьи, рикIни зайиф я,
Зи кайи рикI вуна тIар ийимир, яр.

Зун дертэгъли я, вун дава-дарман я,
Ви хуш дидар акун зи эрзиман я.
Зун ваз хаталу я даим, - аман я,
Хата гуьзетна, са кар ийимир, яр.

Зи дердиниз тIебиб ава кIевера,
Вун я хьи, мад авач масад ччилера.
Килиг тийиз туна вуна, чуьллера
Мажнун хъиз зун гъейран ийимир, яр.

Ваз аквазва зи ччандин сефилвилер
Дар ийимир заз икъван цавар-ччилер,
Гъам чи арада-вай, мад жери сирер
Алемриз на ашкара ийимир, яр.
Етим Эминан гъам-хифет пара я.
Аман, минет: вуна заз са чара я.
Зун ваз хаталу я, уьзуькъара я,
Халкъариз вуна мад арза ийимир, яр.

АКВАЗ КІАН Я.

Рикі чіулавмир суна билбил,
Заз ви дидар акваз кіан я.
Эрзиман я галаз вахъ вил,
Вун кършидал алаз кіан я.

Ша экъечі яр вун утагъдиз
Цуькведивди дигай багъдиз
Сир ахъайиз дамах- чагъдиз,
Хевлет ківале аваз кіан я.

Терг ийич за кыйитіани,
Керем хъиз зун кайитіани,
Гъикъван яргъал фейитіани,
Чанда дердер амаз кіан я.

Ша фимир, яр, вун паталди,
Сабур ая кървер гаталди,
Кіани ярдин чан паталди,
Вун ватанда аваз кіан я.

Дуьньядиз.

Фана дуьнья,вуна,гьей
Куда шумуд фугъара?
На зи гьалар сефилна,
Рик1 ч1улавна и къара.

Къурхуни я вахъай заз,
Ят1ани за лугъуда:
Шак авач хьи,дуьнья,вун
Фит1нечи я ашкара.

Етим Эмин гъамиша
Рик1 ч1улав яз шежава,
Йикъалай- кьуз гъам артух
Са-сад к1ула жезава.

Фит1не ида вуна чаз
Дуьз авйвал лагъайла.
Я са жаваб авач вахъ,
Къуна хабар рахайла.
Вучда вакай, дуьнья,гьей,
Юлдашриз тахъайла?
Герек ,туш ви хъсанвал,
Мийир зазни,дуьнья гьей.

Дуьнья, гьей!

Мегер гьикъван жеда вун зал гъавалат-
Ша мийир т1ун, бес я, аман, дуьнья, гьей.

Бязибуруз я вун гъамни хажалат,
Бязибуруз я вун девран, дуьнья, гьей.

Бязи фукъаради гъам-хажалатиз,
Бязибурув къунвачни вун ажеб дуьз?!

Бязибуру ат1лас, диба куьз,

Бязибуруз я вун гъижран, дуьнья, гьей.

Дугъри я вун, амаларни пара я.
Ажал мукъвал хъайла, вун квез чар, а я?
Килигайла, яз вун карвансара я-
Илифиз хъфидай мугъман, дуьнья, гьей.

Фана я вун, дуьнья, садазни тахъай.
Давуд халиф яз, Давудаз тахъай,
Акъван к1евиз къуна, Намрудаз тахъай.
Низ хъана вун себеб, дарман, дуьнья, гьей.

Етим Эмин фугъара я мубтала.
Бала я вун, дуьнья бала я, бала.
Низ амукъна и дуьнья бес? Заз къала!
Бениагъед- гъич са касдиз, дуьнья, гьей.